

**ИЛМИЙ УНВОНЛАР БЕРИШ
ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМ**

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2016 йил 28 апрелдаги 224/8-сон қарори билан тасдиқланган

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2016 йил 9 сентябрдаги 227/5-сон, 2017 йил 31 майдаги 239/5-сон ҳамда 2017 йил 29 августдаги 241/4-сон қарорлари билан қўшимчалар киритилган

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2016 йил 3 июнда 2793 рақам, 2016 йил 27 сентябрдаги 2793-1 рақам, 2017 йил 23 июнда 2793-2 рақам ҳамда 2017 йил 12 сентябрдаги 2793-3 рақам билан рўйхатдан ўтказилган

Илмий унвонлар бериш тартиби тўғрисидаги НИЗОМ

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 февралдаги ПФ-4958-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармони ва 2011 йил 20 майдаги ПҚ-1533-сон “Олий таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 28 декабрдаги 365-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим ҳамда олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни аттестациядан ўтказиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ва 2017 йил 22 майдаги 304-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорларига мувофиқ илмий унвонлар бериш тартибини белгилайди.

1-боб. Умумий қоидалар

1

Мазкур Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

илмий унвон – профессор, доцент ва катта илмий

ходим илмий мақоми;

талабгор – илмий ва педагогик фаолият олиб бораётган ҳамда илмий унвон олишга даъвогар шахс;

аттестация – талабгорларнинг малакасини тизимли равишда аниқлаш жараёни;

аттестация иши – мазкур Низом ва бошқа тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда назарда тутилган талаблар асосида талабгорнинг илмий унвон олиши учун расмийлаштирилган ҳужжатлар тўплами;

илмий иш стажи – шахснинг меҳнат шартномаси (контракт) асосида илмий ходим лавозимларида ишлаган ҳамда таянч доктарантура ва доктарантурада ўқиган муддати;

педагогик иш стажи – шахснинг меҳнат шартномаси (контракт) асосида олий таълим, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим муассасаларида педагог лавозимларида ишлаган муддати;

ўқув адабиёти – муайян таълим тури, йўналиши ёки мутахассислигининг ўқув режасида белгиланган фанлар бўйича тегишли ўқув дастурлари асосида зарур билимлар мажмуаси келтирилган, ўзлаштириш услублари ёритилган (жумладан, хорижий таржималари) манба;

профессор – тегишли малакавий ва аттестация талабларини бажарган ҳамда профессор илмий унвонига эга бўлган шахс;

доцент – тегишли малакавий ва аттестация талабларини бажарган ҳамда доцент илмий унвонига эга бўлган шахс;

катта илмий ходим – тегишли малакавий ва аттестация талабларини бажарган ҳамда катта илмий ходим илмий унвонига эга бўлган шахс;

профессор, доцент ёки катта илмий ходим аттестати (бундан буён матнда аттестат деб юритилади) – Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси (бундан буён матнда ОАК деб юритилади) Раёсати қарори билан профессор, доцент ёки катта илмий ходим илмий унвонига эга бўлган шахсларга берилган давлат намунасидаги ҳужжат;

апелляция – илмий унвон бериш ёки илмий унвон беришни рад қилиш ёхуд ундан маҳрум этиш ёки уни тиклаш тўғрисидаги қарорлар юзасидан берилган шикоят тури.

2

Профессор, доцент ва катта илмий ходим илмий унвонлари ихтисослик бўйича берилади.

3

Профессор илмий унвони олий таълим ёки кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш таълим муассасалари (бундан буён матнда ОТМ деб юритилади) ҳамда илмий-тадқиқот муассасалари ёки унга тенглаштирилган муассасалар ва ОТМнинг илмий-тадқиқот тузилмаларида (бундан буён матнда ИТМ деб юритилади), доцент илмий унвони ОТМда, катта илмий ходим илмий унвони ИТМда самарали илмий-педагогик ва илмий фаолият олиб бораётган, фаннинг муайян соҳасида чуқур касбий билим ҳамда ўз соҳасида муайян ютуқларга эришган юксак маънавиятли шахсларга берилади.

4

Катта илмий ходим илмий унвони ўз мақомига кўра, доцент илмий унвонига тенглаштирилади.

5

Илмий унвон тегишли илмий даражага, магистр даражаси, магистр даражаси жорий этилгунга қадар олинган олий маълумот ёки олий ҳарбий таълим дипломига ёки олий маълумотли мутахассис дипломига эга бўлган ёхуд клиник ординатуранини тугатган (тиббиёт фанлари учун) шахсларга мазкур Низом талабларига мувофиқ ОТМ кенгашлари ёки ИТМ илмий (илмий-техникавий) кенгашлари (бундан буён матнда Кенгаш деб юритилади) тақдимномасига асосан, ОАК Раёсати қарори билан ОАК томонидан берилади. Тақдимнома талабгорнинг асосий иш жойидан берилади.

6

Илмий унвон берилган шахсларга аттестат берилади.

2-боб. Илмий унвон олиш учун қўйиладиган талаблар

1-§. Умумий талаблар

7

Қуйидаги умумий талабларни бажарган шахслар илмий унвонларга талабгор бўлишлари мумкин:
а) илмий лойиҳа, давлат гранти, хўжалик шарт-

номаси ёки бошқа лойиҳалар доирасида илмий натижалар олган;

б) маънавий-маърифий ишларда самарали иштирок этаётган;

в) охирги 2 йил ичида олий таълим ва олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимидаги аттестация жараёнида иштирок этган (тақризчи, илмий семинар, илмий даражалар берувчи илмий кенгаш, малакавий имтиҳонларни қабул қилиш комиссияси аъзоси, расмий оппонент ва шу каби шаклларда);

г) замонавий ўқитиш усулларини эгаллаган, замонавий педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, маъруза курслари ва семинарларни юқори ўқув-услугий ва илмий савияда олиб бораётган (ОТМ мутахассислари учун).

8 Ижтимоий-гуманитар фанлар соҳаларида илмий унвонларга талабгорлар Давлат ва жамият қурилиши тизimini такомиллаштириш, қонун устуворлиги, иқтисодиётни ривожлантириш ва либераллаштириш ҳамда ижтимоий ривожланишнинг илмий асослари ва амалий йўналишлари фанидан махсус имтиҳон топширадилар.

8¹ Махсус имтиҳон ОАК томонидан белгиланган муассасаларда ўтказилади.

Махсус имтиҳонни қабул қиладиган муассасада муассаса раҳбарининг буйруғи билан ОАК билан келишилган ҳолда икки йил муддатга махсус имтиҳонни қабул қилиш комиссияси (бундан буён матнда комиссия деб юритилади) тузилади.

Комиссия илмий даражага эга бўлган камида етти нафар аъзодан иборат бўлади. Бунда комиссия аъзолари таркибининг ярмидан кўпини фан доктори илмий даражасига эга бўлган мутахассислар ташкил қилиши лозим.

Комиссия, агар унинг ишида комиссия аъзоларининг камида ярмидан кўпи иштирок этаётган бўлса, имтиҳон қабул қилишга ҳақли ҳисобланади.

8² Махсус имтиҳонни қабул қилиш сессия шаклида февраль, май, ноябрь ва декабрь ойларида белгиланган режа асосида ўтказилади.

8³

Махсус имтиҳон саволлари қуйидаги йўналишда тузилади:
биринчи савол – имтиҳон топширувчи фаолият кўрсатаётган соҳада Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг мазмун-моҳияти бўйича;

иккинчи савол – Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси ва методологиясига имтиҳон топширувчи олиб бораётган илмий излашлар ёки касбий фаолиятининг мувофиқлиги бўйича;

учинчи савол – махсус фан дастури бўйича эркин савол.

Махсус имтиҳон натижаси имтиҳонда иштирок этаётган комиссия аъзоларининг учдан икки қисмининг овози билан “ўтди” ёки “ўтмади” тарзида баҳоланади. Овоз бериш очиқ ва ошқора амалга оширилади.

8⁴

Махсус имтиҳонни муваффақиятли топширган талабгорга ўн кун ичида имтиҳонни муваффақиятли топширганлигини тасдиқловчи ҳужжат берилади. Мазкур ҳужжат комиссия раиси ва ташкилот раҳбари томонидан имзоланади ва беш йил муддатда амал қилади.

9

Талабгор томонидан олиб борилаётган маъруза курслари, илмий ва ўқув-услубий ишлар илмий унвон бериш сўралаётган ихтисосликка мос бўлиши лозим.

10

Талабгор нашр эттирган дарсликлар, ўқув қўлланмалар ОТМнинг илмий-услубий кенгаши ҳамда тегишли вазирлик ва идоралар томонидан, бошқа ўқув адабиётлари эса ОТМнинг илмий-услубий кенгаши томонидан педагогик амалиётда фойдаланишга тавсия этилган бўлиши керак.

Доцент ёки катта илмий ходим илмий унвонига талабгорнинг диссертация ҳимоясидан кейин, шунингдек профессор илмий унвонига талабгорнинг доцент ёки катта илмий ходим илмий унвонини олгандан кейин нашр эттирган илмий ва ўқув-услубий ишлари бўлиши шарт. Нашр қилинган ишлар бир марта эътиборга олинади.

«Олий таълим муассасасининг энг яхши педагоги» танлови республика босқичи ғолибининг фахрий дипломи нашр ишларига эга бўлиш бўйича талабларнинг бажарилганига

тенглаштирилади.

11

Хорижий давлатларнинг олий аттестация органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ва Ўзбекистон Республикасида доимий яшаб ва ишлаб турган чет эл фуқароларига берилган илмий унвонлар ҳақидаги ҳужжатлар нострификация қилинмайди. Хорижий давлатларда илмий унвон олган шахслар Ўзбекистон Республикасида мазкур Низом талаблари асосида илмий унвон олишлари мумкин.

2-§. ОТМ мутахассисларига профессор илмий унвонини бериш

12

Профессор илмий унвони умумий ва қуйидаги талабларни бажариб, ОТМда муваффақиятли фаолият кўрсатаётган мутахассисларга берилади:

- а) фан доктори илмий даражасига эга бўлган;
- б) илмий унвонга эга бўлган;
- в) камида 10 йиллик педагогик ва илмий, жумладан, ОТМда 5 йиллик педагогик иш стажига эга бўлган;
- г) камида бир ўқув йили давомида ОТМнинг штатида кафедра мудури, профессор (вазифасини бажарувчи), олий ҳарбий таълим муассасаларида кафедра бошлиғи ўринбосари ёки кафедра бошлиғи лавозимларида ёки ушбу лавозимлардан бирида бир ўқув йили давомида камида 0,25 ставка ўқув юкмасини бажарган ҳолда педагогик фаолият олиб бораётган муассаса ректори (директори, бошлиғи), проректори (директор ўринбосари, бошлиқ ўринбосари), илмий котиби, ОТМнинг ўқув-ташкилий тузилмаси (факультет, бўлим) раҳбари лавозимларининг бирида муваффақиятли ишлаб келаётган (лавозимида ижобий ўзгариш бўлган ҳолларда аввалги лавозимида ишлаш муддати ҳам эътиборга олинади);

Ҳар бир таълим соҳаси бўйича номинацияларда 1-ўринни эгаллаган “Олий таълим муассасасининг энг яхши педагоги” танловининг республика босқичи ғолиблари 3 йил мобайнида мазкур кичик банднинг биринчи хатбошисида назарда тутилган тегишли лавозимда вазифани бажариб турувчининг бир йиллик муддатини ўтамасдан профессор

илмий унвонини олиш учун ОАКга ҳужжатларини тақдим этиш ҳуқуқига эга;

д) илмий даража олган олий малакали мутахассисни тайёрлаган ёки 10 нафар магистратура талабаси ва 5 нафар бакалавриатура таълим йўналишининг битирувчи талабасига илмий раҳбарлик қилган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун илмий даража олган 3 нафар олий малакали мутахассисни тайёрлаган ва 5 нафар магистратура талабаси ёхуд давлат стипендиялари танловлари ёки халқаро, республика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини тайёрлаган);

е) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда камида 5 та мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 2 та мақола чоп эттирган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда 10 та мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 2 та мақола чоп эттирган);

ж) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиётлари, жумладан диссертация ҳимоясидан кейин таълим турларининг бирида фойдаланилаётган 1 та дарслик (ҳаммуаллифликда бўлган тақдирда 2 та) ёки ОТМ ўқув дастурларига мос келадиган 2 та ўқув қўлланма нашр эттирган (ўқув қўлланма етарли бўлмаганда белгиланган меъёрдан ташқари нашр эттирилган дарслик ҳам ўқув қўлланма сифатида қабул қилиниши мумкин), шунингдек тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун қўшимча равишда 1 та монография чоп эттирган.

13

Профессор илмий унвони истисно тариқасида, умумий ва қуйидаги талабларни бажариб, ОТМда муваффақиятли фаолият кўрсатаётган мутахассисларга берилиши мумкин:

а) фалсафа доктори (Doctor of Philosophy), фан номзоди ёки хорижий давлатларда берилган фалсафа доктори (Doctor of Philosophy) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражага (бундан буён матнда фалсафа доктори (PhD) деб юритилади) эга бўлган;

б) илмий унвонга эга бўлган;

в) камида 10 йиллик педагогик ва илмий, жумладан, ОТМда 5 йиллик педагогик иш стажига эга бўлган;

г) мазкур Низом 12-бандининг «г» кичик банди талабини бажарган;

д) илмий даража олган олий малакали мутахассис тайёрлаган ва камида 2 нафар магистратура талабасига илмий раҳбарлик қилган ёки 10 нафар магистратура талабаси билан бирга 5 нафар бакалавриатура таълим йўналишининг битирувчи талабасига илмий раҳбарлик қилган ёхуд давлат стипендиялари танловлари ёки халқаро, республика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини тайёрлаган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун илмий даража олган 3 нафар олий малакали мутахассисни тайёрлаган ва 5 нафар магистратура талабаси ёхуд давлат стипендиялари танловлари ёки халқаро, республика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини тайёрлаган);

е) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда камида 5 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 2 та илмий мақола ҳамда якка муаллифликда монография чоп эттирган;

ж) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиётлари, жумладан диссертация ҳимоясидан кейин таълим турларининг бирида фойдаланилаётган 1 та дарслик (ҳаммуаллифликда бўлган тақдирда 2 та) ва ОТМ ўқув дастурларига мос келадиган якка муаллифликда 3 та ўқув қўлланма нашр эттирган (ўқув қўлланма етарли бўлмаганда белгиланган меъёрдан ташқари нашр эттирилган дарслик ҳам ўқув қўлланма сифатида қабул қилиниши мумкин).

14

Профессор илмий унвони истисно тариқасида, умумий ва қуйидаги талабларни бажариб, ОТМда маданият, санъат, архитектура, жисмоний тарбия ва спорт йўналишлари бўйича муваффақиятли фаолият кўрсатаётган илмий даражага эга бўлмаган мутахассисларга берилиши мумкин:

а) тегишли олий маълумотга эга бўлган;

б) илмий унвонга эга бўлган;

в) камида 10 йиллик педагогик ва илмий, жумладан ОТМда 5 йиллик педагогик иш стажига эга бўлган;

г) мазкур Низом 12-бандининг «г» кичик банди талабини бажарган;

д) давлат стипендиялари танловлари ёки халқаро, рес-

публика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини тайёрлаган;

е) илмий ва ижодий ишлари бўлган, жумладан илмий журналларда камида 10 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 2 та илмий мақола чоп эттирган;

ж) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиётлари, жумладан ОТМ ўқув дастурларига мос келадиган 1 та дарслик (ҳаммуаллифликда бўлган тақдирда 2 та) ёки яқка муаллифликда 3 та ўқув қўлланма нашр эттирган (ўқув қўлланма етарли бўлмаганда белгиланган меъёрдан ташқари нашр эттирилган дарслик ҳам ўқув қўлланма сифатида қабул қилиниши мумкин).

15

Профессор илмий унвони истисно тариқасида, қуйидаги талабларни бажарган мутахассисларга ҳам берилиши мумкин:

а) камида икки ўқув йили давомида ОТМда педагогик фаолият кўрсатаётган;

б) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиёти (адабиётлари) бўлган;

в) илмий мақолалар чоп эттирган;

г) республика ва халқаро танловларда нуфузли ўринларни эгаллаган шогирдларни тайёрлаган;

д) таълим ва амалиёт интеграциясини ривожлантиришга ва баркамол авлодни тарбиялаш ишларига салмоқли ҳисса қўшган;

е) «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони ёки «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотланган ёхуд Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари лауреати бўлган.

3-§. ИТМ мутахассисларига профессор илмий унвонини бериш

16

Профессор илмий унвони умумий ва қуйидаги талабларни бажариб, ИТМда муваффақиятли фаолият кўрсатаётган мутахассисларга берилади:

а) фан доктори илмий даражасига эга бўлган;

б) илмий унвонга эга бўлган;

в) камида 10 йиллик илмий ва педагогик, жумладан ИТМда 5 йиллик илмий иш стажига эга бўлган;

г) камида бир йил (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун 3 йил) давомида ИТМнинг штатида давлат гранти раҳбари, илмий-ташкилий тузилма раҳбари, бош илмий ходим, етакчи илмий ходим лавозимларидан бирида ишлаб келаётган ёки ушбу лавозимларда камида 0,25 ставка илмий фаолият олиб бориб, ИТМ раҳбари, раҳбар ўринбосари, илмий котиби лавозимларидан бирида муваффақиятли ишлаётган (лавозимида ижобий ўзгариш бўлган ҳолларда аввалги лавозимида ишлаш муддати ҳам эътиборга олинади);

д) камида 2 нафар илмий даража олган олий малакали мутахассис тайёрлаган ёки 1 нафар илмий даража олган олий малакали мутахассис ва камида 5 нафар магистратура талабаси ёхуд 10 нафар магистратура талабасига илмий раҳбарлик қилган ёки давлат стипендиялари танловлари ёхуд халқаро ёки республика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини тайёрлаган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун камида 3 нафар илмий даража олган олий малакали мутахассис тайёрлаган ва 5 нафар магистратура талабаси ёхуд клиник ординатура битирувчисига илмий раҳбарлик қилган ёки давлат стипендиялари танловлари ёхуд халқаро ёки республика олимпиадалари ёхуд танловлари ғолибларини тайёрлаган);

е) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда камида 10 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий журналларда 2 та илмий мақола чоп эттирган ҳамда салмоқли илмий ва илмий-техник натижаларга эришган (монография ёки илмий рисолалар нашр эттирган ёхуд ихтироларга эга бўлган);

ж) таълим жараёнида иштирок этаётган.

17 Профессор илмий унвони истисно тариқасида, умумий ва куйидаги талабларни бажариб, ИТМда муваффақиятли фаолият кўрсатаётган мутахассисларга берилади:

а) фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга бўлган;

б) илмий унвонга эга бўлган;

в) камида 10 йиллик илмий ва педагогик, жумладан ИТМда 5 йиллик илмий иш стажига эга бўлган;

г) мазкур Низом 16-бандининг “г” кичик банди талабини бажарган;

д) илмий даража олган олий малакали мутахассис тайёрлаган ёки 10 нафар магистратура талабасига илмий раҳбарлик қилган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун камида 3 нафар илмий даража олган олий малакали мутахассис тайёрлаган ва 5 нафар магистратура талабаси ёхуд клиник ординатура битирувчисига илмий раҳбарлик қилган ёки давлат стипендиялари танловлари ёхуд халқаро ёки республика олимпиадалари ёхуд танловлари ғолибларини тайёрлаган);

е) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан ОАКнинг докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатидаги илмий журналларда камида 10 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий журналларда 2 та илмий мақола чоп эттирган ҳамда салмоқли илмий ва илмий-техник натижаларга эришган (монография ва илмий рисоалар нашр эттирган ёхуд ихтироларга эга бўлган);

ж) таълим жараёнида иштирок этаётган;

з) таълим турларининг бирида фойдаланилаётган 1 та дарслик (ҳаммуаллифликда бўлган тақдирда 2 та) ва ОТМ ўқув дастурларига мос келадиган 2 та ўқув қўлланма нашр эттирган (ўқув қўлланма етарли бўлмаганда белгиланган меъёрдан ташқари нашр эттирилган дарслик ҳам ўқув қўлланма сифатида қабул қилиниши мумкин).

18 Профессор илмий унвони истисно тариқасида, қуйидаги талабларни бажарган мутахассисларга ҳам берилиши мумкин (мазкур банд тиббиёт соҳасидаги талабгорларга нисбатан татбиқ этилмайди):

а) фан доктори ёки фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга бўлган;

б) камида икки йил давомида ИТМда илмий фаолият кўрсатаётган;

в) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан йирик илмий иш, монография чоп эттирган, илмий журналларда камида 10 та (шундан нуфузли хорижий журналларда 2 та) илмий мақола чоп эттирган,

г) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиё-

ти (адабиётлари) бўлган;

д) салмоқли илмий ва илмий-техник натижаларга эришган, жумладан, олган илмий натижалари норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда (Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ёки вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг буйруқлари ҳамда қарорларида) татбиқ этилган;

е) таълим, фан ва амалиёт интеграциясини ривожлантириш, кадрлар тайёрлаш ва баркамол авлодни тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшган.

4-§. ОТМ мутахассисларига доцент илмий унвонини бериш

19

Доцент илмий унвони умумий ва қуйидаги талабларни бажариб, ОТМда муваффақиятли фаолият кўрсатаётган мутахассисларга берилади:

а) фан доктори ёки фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга бўлган;

б) камида 5 йиллик педагогик ва илмий, жумладан, ОТМда 3 йиллик педагогик иш стажига эга бўлган;

в) камида бир ўқув йили давомида ОТМнинг штатида кафедра мудири, профессор (вазифасини бажарувчи), доцент (вазифасини бажарувчи) ёки олий ҳарбий таълим муассасаларида катта ўқитувчи, кафедра бошлиғи ўринбосари ёки кафедра бошлиғи ёхуд ушбу лавозимларнинг бирида бир ўқув йили давомида камида 0,25 ставка ўқув юқламасини бажарган ҳолда педагогик фаолият олиб бораётган муассаса ректори (директори, бошлиғи), проректори (директор ўринбосари, бошлиқ ўринбосари), илмий котиби, ОТМнинг ўқув-ташкилий тузилмаси (факультет, бўлим) раҳбари лавозимларининг бирида муваффақиятли ишлаб келаётган (лавозимида ижобий ўзгариш бўлган ҳолларда аввалги лавозимида ишлаш муддати ҳам эътиборга олинади).

Ҳар бир таълим соҳаси бўйича номинацияларда 1-ўринни эгаллаган “Олий таълим муассасасининг энг яхши педагоги” танловининг республика босқичи ғолиблари 3 йил мобайнида мазкур кичик банднинг биринчи хатбошисида назарда тутилган тегишли лавозимда вазифани бажариб турувчининг бир йиллик муддатини ўтамасдан доцент илмий унвонини олиш учун ОАКга ҳужжатларни тақдим этиш ҳуқуқига эга;

г) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда камида 3 та илмий мақола чоп эттирган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда 5 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 1 та мақола чоп эттирган);

д) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиётлари, жумладан диссертация ҳимоясидан кейин ОТМ ўқув дастурларига мос келадиган ўқув ёки услубий қўлланма нашр эттирган, шунингдек тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун қўшимча равишда 1 та монография нашр эттирган;

ж) мутахассислик кафедрасида ишлаётган талабгор камида 2 нафар магистратура талабаси ёки 4 нафар бакалавриатура таълим йўналишининг битирувчи талабасига (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун 5 нафар магистратура талабасига) илмий раҳбарлик қилган ёки давлат стипендиялари танловлари ёхуд халқаро ёки республика танловлари ёки мусобақаларининг ғолиблари ёки жамоа (жамоалари) ни тайёрлаган.

20

Доцент илмий унвони истисно тариқасида, мазкур Низомнинг умумий ва қуйидаги талабларни бажарган илмий даражага эга бўлмаган юқори малакали мутахассисларга (маданият ва санъат назарияси ҳамда тарихи бўйича мутахассислар бундан мустасно) берилиши мумкин:

а) тегишли олий маълумотга эга бўлган;

б) камида 5 йиллик педагогик ва илмий, жумладан ОТМ-да 3 йиллик педагогик иш стажига эга бўлган;

в) мазкур Низом 19-бандининг «в» кичик банди талабини бажарган;

г) илмий-тадқиқот, ижодий ишлари бўлган, жумладан

ОАКнинг докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатидаги илмий журналларда камида 3 та илмий мақола чоп эттирган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун мазкур рўйхатдаги илмий журналларда камида 5 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 1 та мақола чоп эттирган);

д) педагогик амалиётда фойдаланилаётган ўқув адабиётлари, жумладан таълим турларининг бирида фойдаланилаётган 1 та дарслик (ҳаммуаллифликда бўлган тақдирда 2 та) (маданият, санъат, архитектура, спорт ва жисмоний тарбия йўналишлари бундан мустасно) ҳамда яқка муаллифликда 1 та ўқув қўлланма нашр эттирган (ўқув қўлланма бўлмаганда белгиланган меъёрдан ташқари нашр эттирилган дарслик ҳам ўқув қўлланма сифатида қабул қилиниши мумкин), шунингдек тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун қўшимча равишда 1 та монография чоп эттирган;

е) мутахассислик кафедрасида ишлаётган талабгор камида 4 нафар бакалавриатура таълим йўналишининг битирувчи талабасига илмий раҳбарлик қилган ёки давлат стипендиялари танловлари ёхуд халқаро ёки республика олимпиадалари ёки танловлари ғолибларини ёки жамоа (жамоалари)ни тайёрлаган.

5-§. ИТМ мутахассисларига катта илмий ходим илмий унвонини бериш

21

Катта илмий ходим илмий унвони умумий ва қуйидаги талабларни бажарган мутахассисларга берилади:

а) фан доктори ёки фалсафа доктори (PhD) илмий даражасига эга бўлган;

б) камида 5 йиллик илмий ва педагогик, жумладан ИТМда 3 йиллик (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун 5 йиллик) илмий иш стажига эга бўлган;

в) камида бир йил (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун 3 йил) давомида ИТМнинг штатида давлат гранти раҳбари, илмий-ташкилий тузилма раҳбари, бош илмий ходим, етакчи илмий ходим, катта илмий ходим лавозимларидан бирида ишлаб келаётган ёки ушбу лавозимларда камида 0,25

ставка илмий фаолият олиб бориб, ИТМ раҳбари, раҳбар ўринбосари, илмий котиби лавозимларидан бирида муваффақиятли ишлаётган (лавозимида ижобий ўзгариш бўлган ҳолларда аввалги лавозимида ишлаш муддати ҳам эътиборга олинади);

г) диссертация ҳимоясидан кейин илмий ишлар, жумладан илмий журналларда камида 3 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналда илмий мақола чоп эттирган (тиббиёт соҳасидаги талабгорлар учун 1 та монография ва камида 5 та илмий мақола, шундан нуфузли хорижий илмий журналларда 1 та илмий мақола чоп эттирган).

22

Илмий даражасиз шахсларга катта илмий ходим илмий унвони берилмайди.

6-§. Ўриндошлик асосида ишлаётган мутахассисларга илмий унвонлар бериш

23

Илмий унвонлар мазкур бобнинг 2–5-параграфларида назарда тутилган тегишли лавозимларда камида 0,25 ставка ўриндошлик ёки 240 соатдан кам бўлмаган меҳнатга соатбай ҳақ тўлаш асосида ишлаётган иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳаларнинг юқори малакали мутахассисларига мазкур бобнинг 1–5-параграфларида белгиланган талабларга риоя қилинган ҳолда берилadi. Мазкур қоида асосий иш жойи ОТМ ва ИТМда бўлган мутахассисларга нисбатан татбиқ этилмайди.

24

Тақдимнома талабгорнинг ўриндошлик асосида ишлаётган иш жойидан берилadi.

3-боб. Илмий унвонга тақдим этиш

25

Илмий унвонга тақдим этиш бўйича масала қуйидаги ҳолларда Кенгашга киритилadi: доцент ва катта илмий ходим илмий унвонлари – талабгорга илмий даража бериш тўғрисидаги қарор тасдиқланган ёки талабгорнинг илмий даража олгани тўғрисидаги дипломи нострификация қилинган кундан эътиборан

камида 1 йил ўтгач;

профессор илмий унвонига – талабгор доцент ёки катта илмий ходим илмий унвонини олган кундан эътиборан камида 1 йил ўтгач.

26

Талабгорнинг ҳужжатлари Кенгашга у фаолият олиб бораётган муассасанинг тегишли тузилмаси томонидан кўриб чиқиш учун тақдим этилади.

27

Талабгорнинг ҳужжатлари Кенгаш томонидан 2 ой ичида, мазкур Низом 2-бобининг 1–5-параграфлари талабларига асосан кўриб чиқилади ва тегишли қарор қабул қилинади. Кўриб чиқиш муддатини ҳисоблашда июль-август ойлари ҳисобга олинмайди.

28

Илмий унвонга тақдим этиш тўғрисидаги Кенгаш қарори яширин овоз бериш йўли билан қабул қилинади.

Кенгаш мажлиси унда Кенгаш аъзоларининг камида учдан икки қисми иштирок этган тақдирда, ваколатли ҳисобланади. Кенгашнинг илмий унвонга тақдим этиш тўғрисидаги қарори мажлисда иштирок этган Кенгаш аъзоларининг камида учдан икки қисми ёқлаб овоз берсагина қабул қилинган ҳисобланади.

29

Талабгорнинг аттестация иши мазкур Низомнинг иловасидаги рўйхат бўйича Кенгаш томонидан илмий унвонга тақдим этиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган кундан эътиборан 10 кун ичида ОАКга юборилади.

30

«Йилнинг энг яхши дарслиги ва ўқув адабиёти муаллифи» танловида ғолиб чиққан дарслик ёки ўқув адабиёти муаллифига илмий унвон бериш масаласи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 6 июлдаги 290-сон «Йилнинг энг яхши дарслиги ва ўқув адабиёти муаллифи» танлови ғолибларига илмий даража ва илмий унвон бериш тўғрисида»ги қарорига асосан кўриб чиқилади.

4-боб. Аттестация ишини ОАҚда кўриб чиқиш

31

Аттестация иши ОАҚ томонидан 3 ой ичида кўриб чиқилади. Кўриб чиқиш муддатини ҳисоблашда июль-август ойлари ҳисобга олинмайди.

32

Кенгаш томонидан тақдим этилган аттестация иши ОАҚда рўйхатга олинади ва етти кун ичида норматив-техник экспертизадан, унинг натижаси ижобий бўлган тақдирда, илмий экспертизадан ўтказилиб, якуний қарор қабул қилинади. Экспертиза жараёнида ОАҚнинг тегишли эксперт кенгаши томонидан аттестация ишининг мазмун-моҳияти ва унинг мазкур Низом талабларига мувофиқлиги илмий экспертизадан ўтказилади.

33

Норматив-техник экспертизадан ўтказиш жараёнида аттестация ишида мазкур Низом талабларига риоя қилинмаганлик ҳолатлари аниқланса, ОАҚ Тартиб-қоида комиссияси қарори билан аттестация ишини кўриб чиқиш тўхтатилади ва аттестация иши расмий хат билан тегишли Кенгашга қайтариб юборилади. Кенгаш томонидан тегишли камчиликлар бартараф этилганидан сўнг, аттестация иши қайтадан расмийлаштирилиб, кузатув хати орқали ОАҚга қайта тақдим этилади.

34

Аттестация иши норматив-техник экспертизадан ўтказилганидан кейин уни ОАҚнинг тегишли эксперт кенгаши кўриб чиқади. ОАҚ Раёсати ОАҚнинг тегишли эксперт кенгаши хулосасига асосан, илмий унвон бериш ёки илмий унвон беришни рад қилиш тўғрисида якуний қарор қабул қилади.

35

Талабгор аттестация ишини кўриб чиқиш жараёнининг ҳар қандай босқичида, Кенгашда яширин овоз бериш ўтказилгунга, ОАҚда ОАҚ Раёсатининг якуний қарори қабул қилингунга қадар ишни муҳокамадан олишга ҳақлидир. Аттестация иши талабгорнинг ёзма аризасига асосан, ОАҚда муҳокамадан олинганида, бу ҳақда ОАҚ Раёсати томонидан тегишли қарор қабул қилиниши лозим.

5-боб. Илмий унвонга қайта тақдим этиш

36

ОАКда кўриб чиқилган ва илмий унвон бериш рад қилинган ёки кўриш жараёни тўхтатилган аттестация иши Кенгаш томонидан қуйидаги муддатларда ОАКга қайта тақдим этилиши мумкин:

ОАК Раёсатининг илмий унвон беришни рад қилиш тўғрисидаги қарори қабул қилинган кундан эътиборан камида бир йил ўтгач;

ОАК Раёсатининг қарори юзасидан берилган апелляция бўйича рад жавобини бериш тўғрисидаги қарор қабул қилинган кундан эътиборан камида уч йил ўтгач;

талабгорнинг аризасига асосан муҳокамадан олиниб, кўришдан тўхтатилган аттестация иши бўйича тегишли камчиликлар бартараф этилгандан сўнг.

37

Кенгаш томонидан илмий унвонга қайта тақдим этилганда мазкур Низом талаблари бажарилган ҳамда талабгор янги ўқув-услубий/илмий ишлар нашр эттирган бўлиши шарт.

6-боб. Аттестатларни расмийлаштириш ва бериш

38

ОАК Раёсатининг илмий унвон бериш тўғрисидаги қарори қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради ва 1 ой муддатда аттестат расмийлаштирилади.

39

Аттестат йўқолган ёки яроқсиз ҳолга келган тақдирда, манфаатдор шахсларнинг аризасига мувофиқ, ОАК томонидан унинг дубликати берилади.

Илмий унвон берилган шахснинг фамилияси, исми ва отасининг исми ўзгарган тақдирда, унинг талаби асосида аттестат янгисига алмаштириб берилади.

7-боб. Илмий унвондан маҳрум этиш ёки уни тиклаш

40

Аттестация иши экспертизадан ноҳолис ўтказилганда шахс ОАК Раёсатининг қарори асосида илмий унвондан маҳрум этилиши мумкин.

41

Шахсни илмий унвондан маҳрум этиш ёки уни тиклаш бўйича ОАКга ёки тегишли Кенгашга мурожаат қилинади. Бунда манфаатдор шахслар тегишли далиллар (ҳужжатлар)ни ўз мурожаатига илова қилган ҳолда тақдим этиши шарт.

Бундай масала билан ОАКга мурожаат қилинганида, тақдим этилган далиллар ОАКнинг тегишли эксперт кенгаши томонидан муҳокама қилиниб, масалани кўриб чиқиш учун тегишли Кенгашга юборилади.

42

Кенгаш томонидан Кенгаш аъзолари орасидан уч кишилиқ таркибда комиссия тузилади. Ушбу масала 1 ой ичида комиссия томонидан ўрганиб чиқилади ва Кенгашнинг тегишли қарор лойиҳаси тайёрланиб, Кенгаш мажлисида кўриб чиқилади.

Кенгаш мажлиси унда Кенгаш аъзоларининг камида учдан икки қисми иштирок этган тақдирда ваколатли ҳисобланади. Кенгаш мажлиси илмий унвондан маҳрум этилаётган шахс иштирокида ўтказилади. Шахс бу ҳақда мажлис ўтказилишидан камида 10 кун олдин огоҳлантирилиши шарт. Агар шахс мажлисга узрсиз сабабларга кўра келмаса ёки мажлисга келишдан бош тортса, Кенгаш томонидан унинг иштирокисиз мажлис ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинади. Мазкур шахс узрли сабабларга кўра мажлисга кела олмаслиги ҳақида олдиндан хабар қилганида, Кенгаш мажлиси бошқа кунга ёки бошқа вақтга қолдирилади. Зарур ҳолларда бошқа мутахассислар Кенгаш мажлисига таклиф этилиши мумкин.

43

Кенгашнинг илмий унвондан маҳрум этиш ёки уни тиклаш тўғрисидаги қарори яширин овоз беришда иштирок этган Кенгаш аъзоларининг камида учдан икки қисми томонидан ёқлаб овоз берилган тақдирда қабул қилинган ҳисобланади.

Кенгаш томонидан Кенгаш қарори, Кенгаш мажлиси

баённомаси ҳамда тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилиб, 10 кун ичида ОАКга юборилади.

44

Кенгаш томонидан тақдим этилган ҳужжатлар ОАКнинг тегишли эксперт кенгашида муҳокама қилинади ва тегишли тавсия қабул қилинади. Кенгашнинг илмий унвондан маҳрум этиш ёки уни тиклаш тўғрисидаги қарори ҳамда ОАКнинг тегишли эксперт кенгашининг тавсияси ОАК Раёсатида кўриб чиқилиб, якуний қарор қабул қилинади.

45

ОАК Раёсатининг илмий унвон бериш тўғрисидаги қарори 10 йил олдин қабул қилинган бўлса, илмий унвондан маҳрум этиш масаласи кўриб чиқиш учун қабул қилинмайди.

46

Кенгаш мурожаатномасига асосан илмий унвондан маҳрум этилган шахснинг илмий унвони ушбу Кенгашнинг мурожаатномасига мувофиқ, ОАК Раёсати қарори билан тикланиши мумкин.

8-боб. Апелляцияни кўриб чиқиш

47

Манфаатдор шахслар илмий унвон бериш ёки илмий унвон беришни рад қилиш тўғрисидаги ОАК Раёсати ёки Кенгаш қарори юзасидан у қабул қилинган кундан эътиборан 2 ой ичида ОАКга апелляция беришлари мумкин.

48

Апелляция Ўзбекистон Республикасининг «Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Қонунида белгиланган тартиб ва муддатларда кўриб чиқилади.

49

ОАК Раёсати ёки Кенгаш қарори юзасидан берилган апелляция ОАК Тартиб-қоида комиссияси томонидан кўриб чиқилади. ОАК Тартиб-қоида комиссияси апелляцияни кўриб чиқишни ОАКнинг тегишли эксперт кенгашига топшириши мумкин. Зарур ҳолларда мазкур масалани кўриб чиқишнинг аввалги босқичларида иштирок этмаган мутахассис-олимлардан иборат Апелляция комиссияси тузилади.

50 ОАК Раёсати томонидан ОАК Тартиб-қоида комиссияси, ОАКнинг тегишли эксперт кенгаши ёки Апелляция комиссияси хулосаси кўриб чиқилади ва апелляция бўйича тегишли якуний қарор қабул қилинади.

51 Апелляция бўйича қабул қилинган ОАК Раёсатининг якуний қарори 5 иш куни ичида апелляция берган шахсларга, шунингдек Кенгашга тақдим қилинади.

9-боб. Якуний қоида

52 Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, Маданият вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги, Фанлар академияси, Фан ва технологиялар агентлиги билан келишилган.

Илмий унвонлар бериш тартиби тўғрисидаги низомга
ИЛОВА

**Илмий унвон олиш учун Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация
комиссиясига такдим этиладиган ҳужжатлар
РЎЙХАТИ**

1. Муассаса раҳбари томонидан имзоланган муассаса бланкидаги йўлланма хат.

2. Илмий унвон талабгорининг фаолияти бўйича маълумотнома.

3. Илмий унвон талабгори тўғрисидаги объектив-маълумотнома (паспорт нусхаси илова қилинади).

4. Тегишли илмий даражаси ҳақидаги дипломнинг нусхаси.

5. Ижтимоий-гуманитар фанлар соҳаларида фаолият олиб бораётган илмий унвон талабгори учун махсус имтиҳон топширганлиги ҳақидаги ҳужжат.

6. Илмий ва педагогик лавозимларда ишлагани ҳақида меҳнат дафтарчасининг иш жойидан тасдиқланган нусхаси.

7. Илмий ва илмий-услубий ишларнинг илмий унвон талабгори томонидан имзоланиб, иш жойидан тасдиқланган рўйхати (ҳаммуаллифларнинг ёзма розилиги илова қилинади).

8. Илмий унвон талабгорининг диссертация автореферати, ҳимоядан кейинги асосий илмий ва ўқув-услубий ишларининг нусхаси.